SECTION 7. TRANSLATION AND INTERPRETATION STUDIES

DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-548-8-22

MEDICAL TERMINOLOGY IN ENGLISH: COGNITIVE AND CULTURAL ASPECTS

МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: КОГНІТИВНИЙ ТА КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТИ

Bilichak O. I.
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Linguistics Ivano-Frankivsk National Medical University Ivano-Frankivsk, Ukraine

Білічак О. І.
кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавства Івано-Франківський національний медичний університет м. Івано-Франківськ, Україна

Shpilchak L. Ya.
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Linguistics Ivano-Frankivsk National Medical University Ivano-Frankivsk, Ukraine

Шпільчак Л. Я.
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавства Івано-Франківський національний медичний університет м. Івано-Франківськ, Україна

Медична термінологія є ключовим елементом професійної комунікації у сфері охорони здоров'я. Вона характеризується високим рівнем стандартизації, використанням латинських та грецьких основ, а також значною кількістю запозичень. Проте, окрім суто лінгвістичних особливостей, термінологія медицини має когнітивний і культурний виміри, що визначають її функціонування в різних мовах і суспільствах. Вивчення когнітивних та культурних аспектів англійської медичної термінології дозволяє краще зрозуміти її структуру, механізми формування та проблеми перекладу [1].

Когнітивний підхід до вивчення медичної термінології ґрунтується на аналізі способів концептуалізації медичних понять у людському мисленні. Основними характеристиками є:

- Метафоричність. Медична термінологія часто використовує метафори для пояснення складних явищ, наприклад: "heart attack" (серцевий напад), "frozen shoulder" (заморожене плече).
- Категоризація. Медичні терміни групуються у категорії за принципом систематизації знань, наприклад: "infectious diseases" (інфекційні хвороби), "neurological disorders" (неврологічні розлади).
- Семантична прозорість. Багато термінів є аналітичними й утворюються через комбінацію базових понять: "bronchitis" (бронхіт) – запалення бронхів.
- Морфологічна структура. Англійська медична термінологія містить велику кількість складених термінів, що складаються з двох або більше компонентів, наприклад: "blood pressure" (артеріальний тиск), "immune response" (імунна відповідь).
- Запозичення. Велика частина медичних термінів має латинське або грецьке походження, наприклад: "anemia" (анемія) від грец. "αναιμία".

Культура значно впливає на формування та використання медичної термінології в англомовному просторі. Основними аспектами є:

- Різниця в медичних системах. В англомовних країнах існує специфічна термінологія для позначення організаційних аспектів медицини: "General Practitioner" (GP) – лікар загальної практики у Великобританії, "Primary Care Physician" – у США.
- Відмінності в розумінні хвороб. У різних культурах деякі захворювання мають іншу конотацію або навіть альтернативні назви: "flu" (грип) у США та "grippe" у Великобританії.
- Етичні аспекти термінології. Використання політкоректних термінів, наприклад: "disabled person" (людина з інвалідністю) замінюється на "person with a disability".
- Традиційні уявлення про здоров'я та хвороби. Наприклад, в англомовних країнах популярні терміни, пов'язані з альтернативною медициною, такі як "holistic medicine" (холістична медицина) або "mind-body connection" (зв'язок між розумом і тілом).
- Медична реклама та вплив медіа. В англомовному світі широко використовується медична термінологія у рекламних кампаніях фармацевтичних компаній, що впливає на її популяризацію серед населення.

Медична термінологія в англійській мові також залежить від контексту, в якому вона використовується. Одне й те саме слово може мати різне значення залежно від спеціалізації лікаря чи галузі медицини. Наприклад, термін "shock" може означати як фізіологічний стан організму при тяжких травмах, так і психологічний стан пацієнта після стресової ситуації. Це ускладнює переклад і вимагає глибокого

розуміння сфери застосування терміну. Крім того, важливим є питання динаміки розвитку медичної термінології, яка постійно оновлюється у зв'язку з науковими відкриттями та технологічними змінами. Сучасні медичні інновації, такі як телемедицина, штучний інтелект у діагностиці чи генна інженерія, призводять до появи нових термінів, які швидко входять у професійний ужиток. Це створює необхідність стандартизації термінології, щоб уникнути плутанини в міжнародній медичній спільноті. Окрім того, важливо враховувати культурні особливості різних країн, які можуть впливати на сприйняття тих чи інших термінів. Наприклад, у деяких англомовних країнах термін "mental illness" вважається застарілим і має негативні конотації, тому його замінюють на "mental health condition" [3]. Також існують відмінності в підходах до називання захворювань, зумовлені соціальними та етичними нормами. Врахування цих аспектів дозволяє ефективніше працювати з медичною термінологією, особливо в міжнародному середовищі.

Дослідження медичної термінології в англійській мові крізь призму когнітивного та культурного підходів дозволяє глибше зрозуміти її природу та механізми функціонування. Когнітивні аспекти впливають на процес формування термінів, а культурні – на їх адаптацію у різних суспільствах. Це особливо важливо для медичних перекладачів, викладачів медичної англійської мови та професіоналів охорони здоров'я, які працюють у міжнародному контексті. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз термінологічних інновацій, впливу соціальних факторів на медичну лексику та динаміки її розвитку під впливом сучасних технологій [2].

Література:

1. Crystal D. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge University Press, 2019.
2. Fernández-Silva S., Hall-Lew L., Cowell C. *Medical Terminology: History and Linguistic Structure*. Oxford University Press, 2021.
3. Wulff H. R. *The Language of Medicine*. Springer, 2020.